

Коновальчук І. І. Технологічні аспекти експертизи якості інноваційних освітніх проектів // Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць / за заг. ред. Л.В. Зданевич, Л.С. Пісоцької, Н.М. Миськової, Л.О. Онофрійчук. Хмельницький : ХГПА, 2021. С. 163–167.

Коновальчук Іван Іванович,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри дошкільної освіти та педагогічних інновацій
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТИЗИ ЯКОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ

Проектування є основним способом організації інноваційної діяльності та технологією впровадження сучасних педагогічних концепцій, теорій, методик у практику роботи закладу дошкільної освіти. Комплекс проектів забезпечує стратегію інноваційного розвитку ЗДО. Проте часто рішення про вибір і реалізацію певних інноваційних освітніх проектів приймаються без належної оцінки їх якості, необхідних для їх впровадження ресурсів, прогнозування результатів і можливих ризиків. Тому експертиза інноваційних проектів є одним з актуальних питань освітньої інноватики.

Теоретичні та прикладні аспекти проведення експертизи освітніх інноваційних проектів розроблені Л. Бурковою, С. Бушуєвим, І. Гавриш, Л. Даниленко, В. Докучаєвою, Л. Калініною, Г. Щекатуною, Д. Уїлмсом та ін. Разом з тим, для підвищення надійності та об'єктивності оцінки якості інноваційних освітніх проектів необхідне комплексне обґрунтування теоретичних засад, критеріїв і технології проведення їх експертизи.

Інноваційний проект – це система науково обґрунтованих концепцій, цілей, технологічно розроблених змісту, послідовності та форм організації діяльності його учасників. Інноваційне проектування це – спеціальний вид діяльності, що спрямований на створення нових об'єктів, методів, схем, теорій, введення цих об'єктів практичний обіг з метою отримання якісно нових результатів [1, с. 730]. Проект завжди орієнтований на досягнення конкретних цілей, спрямований на пошук інноваційних способів вирішення проблем, отримання нових (унікальних) результатів у діяльності ЗДО.

Проектування процесу реалізації інновацій передбачає: аналіз педагогічної системи ЗДО для виявлення наявних протиріч в її функціонуванні та прогнозування подальшого розвитку; визначення необхідних для її розвитку нововведень; оцінку інноваційного потенціалу ЗДО в плані його готовності до реалізації певних інновацій; пошук можливих внутрішніх та зовнішніх ресурсів саморозвитку педагогічної системи. Для аналізу, оцінювання, прогнозування особливостей, доцільності, ефективності, результативності та можливості реалізації в конкретному ЗДО певного інноваційного проекту проводять його експертизу. У Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності визначено, що процедура впровадження інноваційного освітнього проекту обов'язково передбачає його експертизу [5]. При оцінюванні проекту потрібно враховувати: проект має свою структуру, етапи, між якими існують певні зв'язки; проект спрямований на зміни в педагогічній системі як результату нововведень; кожен інноваційний освітній проект реалізується в комплексі з іншими проектами. Мета експертизи полягає в кваліфікованій оцінці запропонованих інноваційних проектів та надання висновків і рекомендацій щодо їх впровадження. Результати експертизи виступають інформаційною основою для прийняття рішень у процесі управління проектами.

Об'єктом експертизи є інноваційні проекти педагогічних систем, авторські програми, методики, технології, засоби тощо. Однак, виходячи з того, що «інноваційним освітнім проектом є процедура і комплекс усіх

необхідних заходів щодо створення і реалізації інноваційного освітнього продукту» [5], вважаємо, що комплексним об'єктом проведення експертизи є інновація, технологія її впровадження, а також готовність закладу дошкільної освіти до реалізації обраного нововведення.

Експертиза спрямована на забезпечення інформаційно-аналітичної, оцінювальної, прогностичної, нормативної, консультативної функцій управління проектами. Л. Даниленко розглядає експертизу інновацій як складний процес, який включає в себе: діагностику інноваційної ідеї на предмет її новизни, своєчасності, можливості реалізації й актуальності; оцінювання очікуваного результату від здійснення інновації на предмет її педагогічної доцільності, практичності та теоретичної значущості; прогнозування отримуваних кінцевих результатів від впровадження інновації на предмет її життєздатності та конкурентоспроможності [3, с. 153].

У процесі експертизи інноваційних освітніх проектів вирішуються такі завдання: визначення актуальності проекту, його значимості для дітей, педагогів, батьків, відповідності окремого проекту загальній стратегії інноваційного розвитку ЗДО; аналіз наукової обґрунтованості й технологічної розробленості обраних інновацій; оцінка потенціалу нововведення для розвитку педагогічної системи закладу дошкільної освіти; встановлення сумісності інновації з педагогічною системою ЗДО; оцінка достатності ресурсів необхідних для реалізації проекту; встановлення відповідності інноваційних проектів діючим законодавчим нормам; управління можливими ризиками, їх мінімізація; надання рекомендацій та консультацій розробникам проекту. При проведенні експертизи інноваційних освітніх проектів необхідно дотримуватися таких вимог: компетентності експертів; комплексності оцінки запропонованих інновацій та можливостей їх впровадження; обґрунтованості та зрозумілості критеріїв оцінювання; відкритості роботи й рішень експертів; конструктивної співпраці експертів і замовників експертизи у визначенні та обговоренні питань і проблем; підтримки ініціативи авторів проекту, їх ідей, пропозицій.

Інноваційна діяльність, на відміну від стабільних процесів, характеризується високим рівнем невизначеності умов, чинників, результатів, що зумовлено специфікою її об'єкта, який в ідеальному плані представлено як проект майбутнього нового, чого ще не існує. Проблеми при проведенні експертизи інноваційних освітніх проектів виникають тому, що потрібно оцінювати те, що не завжди можна порівняти з існуючими еталонами із-за невизначеності критеріїв. Також часто традиційні засоби не дозволяють об'єктивно оцінити нові характеристики спроектованої педагогічної системи, процесу чи технології. Процедура експертизи інновацій також має свою специфіку, обумовлену новизною оцінюваного об'єкта. Критерії експертизи інноваційних освітніх проектів – це система ознак, на підставі яких можна дати повну характеристику представленій для оцінювання інновації. Цілісність критеріїв і показників експертизи має забезпечувати оцінку проекту з позицій системності, повноти, оптимальності, можливості якісного аналізу й кількісної (в певній шкалі балів) оцінки. Виділяють різні групи критеріїв експертизи інноваційних освітніх проектів: критерії готовності інноваційної моделі до впровадження та критерії готовності педагогічного колективу і колективу учнів, їхніх батьків і громади до впровадження моделі (Г. Щекатунова) [6, с. 69]; методологічні, праксеологічні, технологічні, комплексні критерії (С. Гончаренко) [2, с. 3-4]; критерії еталонної моделі інноваційної педагогічної системи, критерії процесу реалізації проекту, критерії цільові, критерії «непрямого ефекту» (В. Докучаєва) [4, с. 28]. Вважаємо, що для отримання системної інформації експертиза інноваційних освітніх проектів має включати: аналіз новизни ідей, концептуальності, цілей, чіткості розробленості структури, змісту, процесу, технології, умов та результатів реалізації нововведення. Це забезпечується комплексом критеріїв: методологічних – визначають актуальність, концептуальність, науковість інноваційної ідеї проекту; процесуальних – характеризують розробленість процесу реалізації нововведення; ресурсних – визначають достатність ресурсів для реалізації інновації; технологічних – оцінка способів

організації діяльності учасників проекту; результативності – чіткості цілей проекту, засобів діагностики їх досягнення.

Технологія проведення експертизи інноваційних освітніх проектів передбачає такі етапи: подання заявки; визначення цілей експертизи, питань, що потребують кваліфікованого аналізу; підбір експертної групи; надання експертам необхідної інформації; визначення, підходів, критеріїв і правил оцінювання проекту; проведення експертизи; вироблення висновків, рекомендацій та консультування авторів проекту. Основним при проведенні експертизи є метод експертних оцінок. Також для отримання достовірної інформації при експертизі інноваційних освітніх проектів використовують ділові ігри, методи колективного блокнота, аналогій, синектики, мозкової атаки, аналізу конкретних ситуацій (case study), метод «Дельфі» та ін.

Кваліфікована, відкрита експертиза спрямована на підтримку, науково-консультативний супровід інноваційних освітніх проектів. У результаті розробникам проекту надаються експертні висновки, рекомендації, консультації. Тим самим експертиза сприяє розкриттю потенціалу освітніх інновацій, стимулює педагогічні колективи закладів дошкільної освіти до інноваційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бушуев С. Д. Креативные технологии управления проектами и программами : монографія / С. Д. Бушуев, Н. С. Бушуева, И. А. Бабаев. К. : Саммит-Книга, 2010. 768 с.
2. Гончаренко С. У. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень // Шлях освіти. 2004. № 1. С. 2–6.
3. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : монографія. К. : Міленіум, 2004. 358 с.
4. Докучаєва В. В. Теоретико-методологічні основи проектування інноваційних педагогічних систем : автореф. дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.01. Луганськ, 2007. 46 с.

5. Положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1171-17#Text>

6. Щекатунова Г. Д. Організаційно-педагогічні засади інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів : монографія / авт. кол. : Г. Д. Щекатунова, Д. О. Пузіков, К. В. Гораш [та ін.] ; за ред. Г. Д. Щекатунової. К. : Пед. думка, 2013. 264 с.